

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 22.5.2014
COM(2014) 286 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ
ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

για

**την εφαρμογή της οδηγίας 2009/52/ΕΚ, της 18ης Ιουνίου 2009, σχετικά με την επιβολή
ελάχιστων προτύπων όσον αφορά τις κυρώσεις και τα μέτρα κατά των εργοδοτών που
απασχολούν παράνομα διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών**

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

για

την εφαρμογή της οδηγίας 2009/52/ΕΚ, της 18ης Ιουνίου 2009, σχετικά με την επιβολή ελάχιστων προτύπων όσον αφορά τις κυρώσεις και τα μέτρα κατά των εργοδοτών που απασχολούν παράνομα διαμενοντες υπηκόους τρίτων χωρών-

Το 2013, ο αριθμός των υπηκόων τρίτων χωρών που διαπιστώθηκε ότι βρίσκονταν παράτυπα στην ΕΕ ανήλθε σε 386 230, σημειώνοντας μείωση σε σχέση με τις 608 870 το 2008.¹ Η μείωση αυτή μπορεί εν μέρει να αποδοθεί στην οικονομική κρίση, η οποία κατέστησε δυσχερέστερη την εύρεση εργασίας σε μεγάλα τμήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Ωστόσο, αυτό το φαινόμενο είναι από τη φύση του δύσκολο να προσδιοριστεί ποσοτικά, καθώς εξακολουθεί να μην καθίσταται δυνατός ο εντοπισμός της πλειονότητας των παράτυπων μεταναστών, και η δυνατότητα εύρεσης εργασίας παραμένει σημαντικό κίνητρο για την παράτυπη μετανάστευση στην ΕΕ.

Η απασχόληση παράνομα διαμενοντών υπηκόων τρίτων χωρών είναι το αποτέλεσμα σύγκλισης μεταξύ της προσφοράς που αντιπροσωπεύουν μετανάστες σε αναζήτηση καλύτερης ζωής και της ζήτησης εργοδοτών που είναι διατεθειμένοι να αντλήσουν όφελος από εργαζόμενους οι οποίοι είναι πρόθυμοι να αναλάβουν κακά αμειβόμενες εργασίες που απαιτούν χαμηλό επίπεδο δεξιοτήτων σε τομείς με υψηλή ένταση εργασίας- όπως οι οικοδομές, η γεωργία, ο καθαρισμός και τα ξενοδοχεία/εστιατόρια.

Η παράνομη απασχόληση είναι επιζήμια από πολλές απόψεις, καθώς έχει ως συνέπεια να μην καταβάλλονται εισφορές στους δημόσιους προϋπολογισμούς υπό μορφή φόρων ή πληρωμών κοινωνικής ασφάλισης, να αντικαθίστανται εργαζόμενοι ή να μην προσλαμβάνονται εργαζόμενοι δια της νόμιμης οδού, με αποτέλεσμα μεμονωμένα άτομα να πρέπει να εργάζονται υπό επικίνδυνες συνθήκες χωρίς οποιαδήποτε ασφάλιση.

Η οδηγία 2009/52/ΕΚ², που εκδόθηκε στις 18 Ιουνίου 2009, έχει ως στόχο να αντιμετωπίσει τον παράγοντα έλξης που συνιστά η εύρεση εργασίας. Περιλαμβάνει αυστηρότερες κυρώσεις για την παράνομη απασχόληση και βελτιώνει τους μηχανισμούς εντοπισμού, ενώ προβλέπει μέτρα προστασίας που αποσκοπούν στην αποκατάσταση αδικιών που υφίστανται οι παράτυποι μετανάστες.

Η οδηγία αποτελεί μέρος μιας σειράς μέτρων που έχουν ληφθεί από την ΕΕ για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της παράτυπης μετανάστευσης: μεταξύ των λοιπών μέτρων περιλαμβάνονται η ενισχυμένη συνεργασία με τρίτες χώρες³, η ολοκληρωμένη διαχείριση των λειτουργικών συνόρων, μια αποτελεσματική πολιτική επιστροφής⁴ και ενισχυμένη

¹ Eurostat, 2013, δεν υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα για τα κράτη NL και EL.

² Οδηγία 2009/52/ΕΚ, της 18 Ιουνίου 2009, σχετικά με την επιβολή ελάχιστων προτύπων όσον αφορά τις κυρώσεις και τα μέτρα κατά των εργοδοτών που απασχολούν παράνομα διαμενοντες υπηκόους τρίτων χωρών, ΕΕ L 168 της 30ης Ιουνίου 2009, σ. 24 («Οδηγία για τις κυρώσεις κατά των εργοδοτών»).

³ Ανακοίνωση σχετικά με τη συνολική προσέγγιση της μετανάστευσης και της κινητικότητας, COM(2011) 743 final, 18 Νοεμβρίου 2011.

⁴ Ανακοίνωση σχετικά με την πολιτική επιστροφής της ΕΕ, COM (2014) 199 final, 28 Μαρτίου 2013.

νομοθεσία για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων⁵. Η οδηγία συμπληρώνει τις πρόσφατες εξελίξεις πολιτικής στον τομέα της νόμιμης μετανάστευσης· η οδηγία για τους εποχικούς εργαζομένους⁶ αποτελεί το πιο πρόσφατο παράδειγμα για το άνοιγμα από την ΕΕ νόμιμων διαύλων για τη μετανάστευση εργατικού δυναμικού χαμηλής εξειδίκευσης, συνήθως σε τομείς όπως η γεωργία ή ο τουρισμός.

Τα κράτη μέλη όφειλαν να μεταφέρουν την οδηγία 2009/52/ΕΚ στο εσωτερικό τους δίκαιο μέχρι την 20 Ιουλίου 2011⁷. Η Επιτροπή κίνησε διαδικασίες επί παραβάσει⁸ κατά 20 κρατών μελών⁹ για μη έγκαιρη μεταφορά της οδηγίας, οι οποίες έχουν στο μεταξύ όλες περαιωθεί.

Πριν από την έκδοση νομοθεσίας μεταφοράς, η Ιταλία και το Λουξεμβούργο επέτρεψαν για μια ένα χρονικό διάστημα στους εργοδότες να δηλώσουν παράνομα διαμένοντες μετανάστες που εργάζονταν για αυτούς και παρείχαν δυνατότητα λειτουργίας μηχανισμών νομιμοποίησης απαιτώντας την καταβολή προστίμου και την εκπλήρωση ορισμένων προϋποθέσεων.

Όλα τα κράτη μέλη που δεσμεύονται από την οδηγία¹⁰ απαγορεύουν σήμερα την απασχόληση παράτυπων μεταναστών και λίγα μόνο έχουν επιτρέψει την εξαίρεση μεταναστών των οποίων η απομάκρυνση έχει αναβληθεί¹¹. Ορισμένα κράτη μέλη αποφάσισαν να προχωρήσουν πέρα από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας¹², εφαρμόζοντάς επίσης σε νομίμως διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών των οποίων όμως η άδεια διαμονής δεν τους επιτρέπει να ασκήσουν οικονομική δραστηριότητα.

Η παρούσα ανακοίνωση¹³ ανταποκρίνεται στην υποχρέωση της Επιτροπής να υποβάλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για την εφαρμογή της οδηγίας για την επιβολή κυρώσεων στους εργοδότες¹⁴. Παρέχει μια επισκόπηση των χρηματικών και ποινικών κυρώσεων που μπορούν να επιβληθούν στην αλυσίδα των εργοδοτών σε όλο τον χώρο της ΕΕ για παράνομη απασχόληση (I). Στη συνέχεια, παρουσιάζει τον τρόπο με τον οποίο θεσπίστηκαν στις εθνικές νομοθεσίες τα μέτρα προστασίας για παράνομα απασχολούμενους μετανάστες (II). Τέλος περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο τα κράτη μέλη έχουν μεταφέρει τους μηχανισμούς που προβλέπει η οδηγία για τον αποτελεσματικό εντοπισμό και την επιβολή κυρώσεων όσον αφορά την παράνομη απασχόληση και παρέχει αξιολόγηση των εκθέσεων επιθεώρησης των κρατών μελών (III).

I- ΚΥΡΩΣΕΙΣ ΣΕ ΒΑΡΟΣ ΤΗΣ ΑΛΥΣΙΔΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ ΠΑΡΑΝΟΜΩΣ ΔΙΑΜΕΝΟΝΤΩΝ ΥΠΗΚΟΩΝ ΤΡΙΤΩΝ ΧΩΡΩΝ

⁵ Οδηγία 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2011, για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της, ΕΕ L 101, της 15ης Απριλίου 2011, σ. 1.

⁶ Οδηγία 2014/36/ΕΕ σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την εποχιακή εργασία, ΕΕ L 94 της 28ης Μαρτίου 2014, σ. 375.

⁷ Άρθρο 17 της οδηγίας 2009/52/ΕΚ, ό.π.

⁸ Άρθρο 258 (πρώην 226) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

⁹ AT, BE, BG, CY, CZ, DE, FR, EL, IT, CY, LT, LU, HU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, FI και SE.

¹⁰ Όλα τα κράτη μέλη εκτός από τη Δανία, την Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο δεσμεύονται από την οδηγία 2009/52/ΕΚ. Η εφαρμογή της εκ μέρους της Κροατίας μετά την προσχώρησή της δεν έχει εκτιμηθεί ακόμη.

¹¹ DE, EL, FI, FR, MT, RO και SE (άρθρο 3, παράγραφος 3 της οδηγίας 2009/52/ΕΚ).

¹² AT, BE, CZ, DE, EE, FR, FI, HU, LT, MT, RO και SE.

¹³ Η ανακοίνωση βασίζεται σε μια μελέτη που εκπονήθηκε για την Επιτροπή.

¹⁴ Άρθρο 16 της οδηγίας 2009/52/ΕΚ, ό.π.

I.1- Επισκόπηση των χρηματικών και των ποινικών κυρώσεων που ισχύουν στα κράτη μέλη

a- Χρηματικές κυρώσεις (Άρθρο 5)

Το άρθρο 5 προβλέπει ότι οι κυρώσεις για παράνομη απασχόληση περιλαμβάνουν χρηματικές κυρώσεις ύψους ανάλογου προς τον αριθμό των παράνομα απασχολούμενων υπηκόων τρίτων χωρών.

Κατά τον χρόνο της μεταφοράς, τα μόνα κράτη που δεν είχαν ακόμη θεσπίσει χρηματικές κυρώσεις στην εθνική τους νομοθεσία ήταν τα BE, BG, LU, FI και LV, δεδομένου ότι τα υπόλοιπα 20 κράτη μέλη που δεσμεύονται από την οδηγία είχαν ήδη επιτρέψει την επιβολή τέτοιων κυρώσεων. Εντούτοις, επτά¹⁵ κράτη έχουν έκτοτε αλλάξει τη νομοθεσία τους προκειμένου να τροποποιήσουν τη μέθοδο υπολογισμού και/ή να αυξήσουν το ποσό του προστίμου.

Μόνο οι CY, FI, HU, NL και PL έχουν κάνει χρήση της δυνατότητας που παρέχεται στο άρθρο 5, παράγραφος 3 για μειωμένες χρηματικές ποινές σε περίπτωση που ο εργοδότης είναι φυσικό πρόσωπο (δηλαδή άτομο), η απασχόληση αφορά ιδιωτικούς σκοπούς και δεν εφαρμόζονται ιδιαίτερα καταχρηστικοί όροι.

Εκτός από τα SE και IT που συνυπολογίζουν στη χρηματική κύρωση το μέσο κόστος επιστροφής, τα κράτη μέλη απαιτούν από τον εργοδότη να καταβάλει το κόστος επιστροφής, επιπλέον της χρηματικής κύρωσης.

Σύμφωνα με τον πίνακα 1 για τις «χρηματικές κυρώσεις» τα κράτη μέλη εμπίπτουν σε δύο κατηγορίες όσον αφορά τη μέθοδο υπολογισμού του προστίμου. Σε 16 κράτη μέλη¹⁶, το ποσό του προστίμου αυξάνεται αναλογικά με κάθε παράνομα διαμένοντα υπήκοο τρίτης χώρας που απασχολείται. Μεταξύ των χωρών αυτών, το ελάχιστο ή το σταθερό ποσό της χρηματικής κύρωσης ανά παράτυπο μετανάστη που απασχολούνται παράνομα κυμαίνεται από 300 ευρώ στο BE έως 10001 ευρώ στην ES. Τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν επίσης ορίσει ένα ανώτατο όριο προστίμου που κυμαίνεται από 854 ευρώ στην CY έως 100 000 ευρώ στην ES για φυσικό πρόσωπο. Στα υπόλοιπα οκτώ κράτη μέλη¹⁷, ο νόμος προβλέπει ένα γενικό ποσό για το πρόστιμο και εναπόκειται στον δικαστή να καθορίσει το ακριβές ποσό ανάλογα με τον αριθμό των παράνομων μεταναστών που εμπλέκονται. Μεταξύ των χωρών αυτών, το ανώτατο ύψος του προστίμου κυμαίνεται από 500 ευρώ στη LV έως 500 000 ευρώ στη DE.

Το γεγονός αυτό καταδεικνύει ότι τα ποσά των προστίμων παρουσιάζουν σοβαρές διακυμάνσεις μεταξύ κρατών μελών και θα μπορούσαν να προκύψουν ανησυχίες ως προς το ότι το ύψος των χρηματικών κυρώσεων δεν αντισταθμίζει πάντα τα οφέλη από την απασχόληση παράτυπων μεταναστών. Δεδομένου ότι δεν υπάρχουν συνολικά εμπειρικά στοιχεία σχετικά με τις επιπτώσεις των κυρώσεων, η σύγκριση με το ελάχιστο ημερομίσθιο μπορεί να χρησιμεύσει ως ένδειξη, μεταξύ άλλων παραγόντων¹⁸, για να παρασχεθεί μια αρχική εκτίμηση της αποτρεπτικότητας και της αναλογικότητας των κυρώσεων.

¹⁵ BG, CZ, EL, ES, FR, IT, NL και RO.

¹⁶ AT, BE, BG, CY, EE, EL, ES, FR, HU, IT, LT, LU, NL, RO, SE και SI.

¹⁷ CZ, DE, FI, LV, MT, PL, PT και SK.

¹⁸ Στους άλλους παράγοντες περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, η σύγκριση με κυρώσεις για παρόμοια είδη αδικημάτων, καθώς και ο ακριβής ορισμός του αδικήματος στο αντίστοιχο εθνικό δίκαιο. Για να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα, συλλέγονται εμπειρικά στοιχεία για τις πραγματικές ποινές που επιβάλλονται.

Για παράδειγμα, το ανώτατο όριο ποινής ανά παράτυπο μετανάστη που εργάζεται στο LU ισούται με 1,3 φορές τον ελάχιστο μηνιαίο μισθό. Στη LV, μία από τις χώρες που έχουν θεσπίσει ένα συνολικό ποσό για το πρόστιμο, η μέγιστη χρηματική ποινή είναι 1,7 φορές υψηλότερη από τον ελάχιστο μηνιαίο μισθό. Τα αριθμητικά αυτά στοιχεία παρουσιάζουν εντυπωσιακή αντίθεση προς εκείνα της BG, όπου, για παράδειγμα, το μέγιστο πρόστιμο ανά παράτυπο μετανάστη ισούται με 24,2 φορές τον ελάχιστο μηνιαίο μισθό, και της CZ, όπου το συνολικό ποσό για το μέγιστο πρόστιμο ισούται με 584 φορές τον ελάχιστο μηνιαίο μισθό¹⁹ για φυσικό πρόσωπο.

β- Ποινικές κυρώσεις (Άρθρα 9 και 10)

Το άρθρο 9 προβλέπει ποινικές κυρώσεις για ιδιαίτερα σοβαρές περιπτώσεις παράνομης απασχόλησης, στις οποίες περιλαμβάνονται:

- (i) παραβάσεις που επαναλαμβάνονται συστηματικά·
- (ii) παραβάσεις που αφορούν σημαντικό αριθμό υπηκόων τρίτων χωρών·
- (iii) απασχόληση σε ιδιαίτερα καταχρηστικούς όρους εργασίας·
- (iv) καταστάσεις στις οποίες ο εργοδότης γνωρίζει ότι ο εργαζόμενος είναι θύμα εμπορίας ανθρώπων· και
- (v) παράνομη απασχόληση ανηλίκου.

Πριν από την έναρξη ισχύος της οδηγίας, η παράνομη απασχόληση παράτυπων μεταναστών αποτελούσε ήδη συγκεκριμένο ποινικό αδίκημα σε δέκα κράτη μέλη²⁰. Ως εκ τούτου, 14 κράτη μέλη²¹ χρειάστηκε να εισαγάγουν στη νομοθεσία τους ποινικές κυρώσεις για τις εν λόγω ειδικές μορφές παράνομης απασχόλησης. Τα AT, DE, EL και IT έχουν τροποποιήσει την ισχύουσα νομοθεσία τους ώστε να αυξηθεί η διάρκεια των ποινών φυλάκισης ή, στις περισσότερες περιπτώσεις, το ύψος των προστίμων.

Στα κράτη BE, FI, FR, IT, MT, NL και SE, η παράνομη απασχόληση συνιστά αυτή καθαυτή ποινικό αδίκημα, είτε συνοδεύεται είτε όχι από τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 9, παράγραφος 1. Οι περιπτώσεις αυτές αντιμετωπίζονται συνήθως ως επιβαρυντικοί παράγοντες.

Τα υπόλοιπα κράτη μέλη έχουν σε γενικές γραμμές ποινικοποιήσει την παράνομη απασχόληση σε όλες τις περιπτώσεις που περιγράφονται στο άρθρο 9. Μικρός αριθμός κρατών μέλη δεν έχει ποινικοποιήσει την παράνομη απασχόληση ειδικά σε περιπτώσεις «ιδιαίτερα καταχρηστικών όρων εργασίας»²² και σε καταστάσεις όπου «ο εργοδότης γνώριζε ότι ο εργαζόμενος είναι θύμα εμπορίας ανθρώπων»²³. Πολλά από αυτά θεώρησαν ότι οι εν λόγω μορφές παράνομης απασχόλησης καλύπτονταν ήδη από την εθνική νομοθεσία για την αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων.

Στον πίνακα 2 επισημαίνονται σημαντικές διαφορές όσον αφορά τη σοβαρότητα των ποινικών κυρώσεων. Για ορισμένα κράτη μέλη, το γεγονός αυτό μπορεί να δημιουργήσει αμφιβολίες ως προς το αποτρεπτικό αποτέλεσμα των κυρώσεων. Για παράδειγμα, οι LV και

¹⁹ Ελάχιστοι μισθοί σύμφωνα με τη Eurostat:

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/labour_market/earnings/main_tables.

²⁰ AT, CZ, DE, EL, ES, FI, FR, IT, MT και NL.

²¹ BE, BG, CY, EE, HU, LT, LU, LV, PL, PT, RO, SE, SI και SK.

²² RO.

²³ CZ, ES και LT.

ΑΤ, υπό ορισμένες περιστάσεις που περιγράφονται στο άρθρο 9, παράγραφος 1, τιμωρούν την παράνομη απασχόληση με ποινές φυλάκισης έως τριών μηνών και έξι μηνών αντιστοίχως, ενώ τα υπόλοιπα κράτη μέλη προβλέπουν μέγιστη ποινή κυμαινόμενη από ένα έως πέντε έτη φυλάκισης. Σε δέκα κράτη μέλη, η φυλάκιση μπορεί να συνδυαστεί με πρόστιμο ή να αντικατασταθεί από πρόστιμο το οποίο μπορεί να κυμαίνεται για ένα φυσικό πρόσωπο από 600 ευρώ στο ΒΕ έως 240 000 ευρώ στην ΡΤ.

γ- Ποινικές κυρώσεις κατά νομικών προσώπων (άρθρα 11 και 12) και άλλα μέτρα (άρθρο 7)

Σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 1, όλα τα κράτη μέλη έχουν προβλέψει ποινικές κυρώσεις για νομικά πρόσωπα που είναι υπεύθυνα για παράνομη απασχόληση βάσει του άρθρου 9, όπως πρόστιμο, εκκαθάριση, περιορισμό δικαιωμάτων και δήμευση περιουσιακών στοιχείων. Όλα τα κράτη μέλη (εκτός των ΒG, ΕΕ, FI, ΗU και ΝL) έχουν επίσης συμπεριλάβει τα μέτρα που προβλέπονται στο άρθρο 7 παράγραφος 1 της οδηγίας στον κατάλογο των ποινικών κυρώσεων για τα νομικά πρόσωπα.

Το άρθρο 7 παράγραφος 1 προβλέπει κατάλογο πρόσθετων μέτρων επιβολής κυρώσεων σε εργοδότες που βαρύνονται με παράνομη απασχόληση ο οποίος περιλαμβάνει:

- (i) τον μερικό ή πλήρη αποκλεισμό από το ευεργέτημα δημόσιων παροχών για διάστημα που μπορεί να ανέλθει έως τα πέντε έτη·
- (ii) τον αποκλεισμό από τη συμμετοχή σε διαδικασία ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων για διάστημα που μπορεί να ανέλθει έως τα πέντε έτη·
- (iii) τη μερική ή ολική ανάκτηση δημόσιων επιδοτήσεων που έχουν χορηγηθεί στον εργοδότη κατά το διάστημα έως και των 12 μηνών πριν από τη διαπίστωση της παράνομης απασχόλησης· και
- (iv) το προσωρινό ή οριστικό κλείσιμο εγκαταστάσεων που έχουν χρησιμεύσει για τη διάπραξη της παράβασης.

Ωστόσο, τα μέτρα αυτά, τα οποία μπορούν να έχουν έντονο αποτρεπτικό αποτέλεσμα, δεν έχουν μεταφερθεί πλήρως από όλα τα κράτη μέλη²⁴. Επιπλέον, μόνο οι ΑΤ, CΥ και SK έχουν επιλέξει τη δυνατότητα που προβλέπεται στο άρθρο 12 παράγραφος 2, σύμφωνα με την οποία τα κράτη μέλη μπορούν να δημοσιοποιούν κατάλογο των εργοδοτών που διέπραξαν τα αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 9.

I.2- Η ευθύνη ολόκληρης της αλυσίδας των εργοδοτών (άρθρα 2 παράγραφος γ), 8, 9 παράγραφος 2) και 11)

Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα της απαγόρευσης της παράνομης απασχόλησης, όλα τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν τον ευρύ ορισμό της απασχόλησης που προβλέπεται στο άρθρο 2 στοιχείο γ), ο οποίος καλύπτει όλες τις δραστηριότητες που αναλαμβάνονται ή πρέπει να αναλαμβάνονται έναντι αμοιβής, υπό τις εντολές ή/και την εποπτεία του εργοδότη, ανεξάρτητα από τη νομική σχέση.

Επιπλέον, το άρθρο 8 προβλέπει ότι όλα τα μέλη της αλυσίδας των εργοδοτών είναι υπεύθυνα για την καταβολή των χρηματικών κυρώσεων που προσδιορίζονται στο άρθρο 5, δεδομένου ότι σε ορισμένους τομείς, ιδίως σε εκείνους που επηρεάζονται από το φαινόμενο της παράνομης απασχόλησης, η υπεργολαβία είναι ευρέως διαδεδομένη.

²⁴ ΒΕ, ΕΛ, ΒG, FI, LU, CZ, IT και ΕΕ.

Σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 1 στοιχείο α), στις νομοθεσίες των κρατών μελών (εκτός από ΕΕ και LT) προβλέπουν ότι, όταν ο εργοδότης είναι άμεσος υπεργολάβος, ο εργολάβος θα πρέπει να είναι υπόχρεος να καταβάλει, επιπρόσθετα ή αντί του εργοδότη, κάθε επιβαλλόμενη χρηματική κύρωση δυνάμει του άρθρου 5. Σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 2, τα περισσότερα κράτη μέλη²⁵ διασφαλίζουν επίσης ότι, όταν ο εργοδότης είναι υπεργολάβος, ο κύριος εργολάβος και όλοι οι ενδιάμεσοι υπεργολάβοι που γνώριζαν ότι ο εργοδότης υπεργολάβος απασχολούσε παράνομα διαμενόντες υπηκόους τρίτων χωρών μπορούν να υποχρεωθούν να καταβάλουν πρόστιμα.

Για να διευκολυνθεί η εφαρμογή των διατάξεων αυτών και να εξασφαλιστεί ασφάλεια δικαίου για τους εργολάβους, το άρθρο 8 παράγραφος 3 προβλέπει ότι οι εργολάβοι που υλοποίησαν τις υποχρεώσεις με τη δέουσα επιμέλεια δεν θεωρούνται υπεύθυνοι σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφοι 1 και 2. Ωστόσο, πολλά κράτη μέλη²⁶ δεν έχουν προσδιορίσει τη δέουσα επιμέλεια στην εθνική τους νομοθεσία, αλλά συχνά αναφέρονται σε γενική διάταξη σύμβασης/αστικού δικαίου.

Τέλος, βάσει του άρθρου 9 παράγραφος 2, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η ηθική αυτουργία και η συνέργεια στην εκ προθέσεως απασχόληση παράνομα διαμενόντων μεταναστών να τιμωρούνται επίσης ως ποινικά αδικήματα. Σύμφωνα με το άρθρο 11, τα κράτη μέλη μεριμνούν επίσης ώστε τα νομικά πρόσωπα να μπορούν να υπέχουν ευθύνη για ποινικό αδίκημα που προβλέπεται στο άρθρο 9 σε περίπτωση που το εν λόγω αδίκημα διαπράττεται για λογαριασμό τους από οποιοδήποτε πρόσωπο το οποίο ασκεί διευθύνουσα θέση εντός του νομικού προσώπου και το οποίο ενεργεί είτε ατομικά είτε ως μέλος οργάνου του νομικού προσώπου ή εάν υπάρχει έλλειψη εποπτείας.²⁷

Ως αποτέλεσμα της μεταφοράς της οδηγίας, μπορούν να τιμωρούνται δεόντως στην πλειονότητα των κρατών μελών όλοι οι φορείς που επωφελούνται από παράνομη απασχόληση. Αυτό δεν έχει ουσιαστική σημασία μόνο για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του εν λόγω φαινομένου, αλλά είναι επίσης ζωτικής σημασίας για τη διευκόλυνση της άσκησης των δικαιωμάτων που η οδηγία παρέχει σε παράνομους μετανάστες.

II- ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΠΑΡΑΝΟΜΑ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΥΠΗΚΟΩΝ ΤΡΙΤΩΝ- ΧΩΡΩΝ

II.1- Καθυστερούμενοι- μισθοί και φόροι (Άρθρο 6 παράγραφος 1 και άρθρο 8)

Τα κράτη μέλη έχουν μεταφέρει ορθά το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο α), το οποίο προβλέπει για τους παράτυπους μετανάστες δικαίωμα αμοιβής για την εκτελεσθείσα εργασία και το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β), το οποίο υποχρεώνει τον εργοδότη να καταβάλλει όλους τους φόρους και τις κοινωνικές εισφορές που θα έπρεπε να είχαν καταβληθεί, εάν ο υπήκοος τρίτης χώρας είχε απασχοληθεί νόμιμα.

Για τον υπολογισμό των οφειλόμενων ποσών, σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 3 θεωρείται κατά τεκμήριο ότι η σχέση απασχόλησης διήρκεσε τουλάχιστον τρεις μήνες, εκτός εάν ο εργοδότης ή ο εργαζόμενος αποδείξουν το αντίθετο. Όλα τα κράτη μέλη εκτός των ΕΕ,

²⁵ Εκτός των ΕΕ και LT.

²⁶ BG, CZ, DE, EE, EL, ES, HU, IT, LT, MT, PT, RO, SE, SI και SK.

²⁷ Η μεταφορά της ευθύνης των νομικών προσώπων (εταιρείες) σε περιπτώσεις έλλειψης εποπτείας ή ελέγχων διαπιστώθηκε ότι ήταν προβληματική μόνο στη LU.

ES και RO έχουν εισαγάγει το τεκμήριο αυτό στη νομοθεσία τους και μάλιστα στις NL το τεκμήριο αναφέρεται σε περίοδο έξι μηνών.

Σε όλα τα κράτη μέλη οι εργοδότες υποχρεούνται, κατά κανόνα, σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο γ), να καταβάλουν κάθε δαπάνη που προκύπτει από την αποστολή-καθυστερούμενων οφειλών στη χώρα στην οποία ο υπήκοος τρίτης χώρας έχει επιστρέψει ή έχει υποχρεωθεί να επιστρέψει.

Σύμφωνα με το άρθρο 8, τα κράτη μέλη²⁸ έχουν κατά κανόνα μεριμνήσει ώστε η καταβολή οποιωνδήποτε καθυστερούμενων οφειλών και φόρων να μπορεί να απαιτηθεί εκτός από τους εργοδότες, και από τους άμεσους εργολάβους και από κάθε ενδιάμεσο υπεργολάβο.

Π.2- Πρόσβαση στη δικαιοσύνη και διευκόλυνση των καταγγελιών (άρθρο 6 παράγραφοι 2 έως 5 και άρθρο 13)

Για να εφαρμοστούν οι εν λόγω κανόνες, η πρόσβαση στη δικαιοσύνη και η διευκόλυνση των καταγγελιών συνιστούν τον κορμό των προστατευτικών μέτρων της οδηγίας που αποσκοπούν στην αποκατάσταση αδικιών που υφίστανται οι παράτυποι μετανάστες. Ωστόσο, το μέρος αυτό της οδηγίας θα μπορούσε να εγείρει ανησυχίες επειδή οι προσπάθειες των κρατών μελών να την μεταφέρουν στο εσωτερικό τους δίκαιο, συχνά έχουν οδηγήσει σε αδύναμους ή ανύπαρκτους μηχανισμούς διευκόλυνσης της επιβολής της εφαρμογής των δικαιωμάτων των παράτυπων μεταναστών.

Πολύ λίγα κράτη μέλη²⁹ έχουν προβεί σε ρητή μεταφορά του δικαιώματος των παράνομα απασχολούμενων μεταναστών να υποβάλλουν αιτήσεις κατά των εργοδοτών τους για οποιαδήποτε καθυστερούμενη οφειλή, ακόμα και στις περιπτώσεις όπου έχουν επιστρέψει ή έχουν υποχρεωθεί να επιστρέψουν³⁰. Τα περισσότερα κράτη μέλη παραπέμπουν απλώς σε γενικές διατάξεις σχετικά με το δικαίωμα άσκησης προσφυγής ενώπιον αστικών ή εργατικών δικαστηρίων. Περιορισμένος αριθμός κρατών μελών³¹ έχει κάνει χρήση της δυνατότητας που παρέχεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2 σημείο 1 στοιχείο β) για θέσπιση διαδικασιών ανάκτησης των οφειλόμενων αμοιβών χωρίς να χρειάζεται να υποβάλει αίτηση ο υπήκοος τρίτης χώρας.

Το άρθρο 13, παράγραφος 1 απαιτεί από τα κράτη μέλη να θεσπίσουν αποτελεσματικούς μηχανισμούς χάρη στους οποίους οι παράτυποι μετανάστες να μπορούν να υποβάλουν καταγγελία κατά του εργοδότη τους, ακόμη και μέσω τρίτων. Το άρθρο 13, παράγραφος 2, υποχρεώνει τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι τα τρίτα μέρη που έχουν έννομο συμφέρον να διασφαλίσουν τη συμμόρφωση προς την οδηγία, μπορούν να κινηθούν, είτε εξ ονόματος είτε προς υποστήριξη υπηκόου τρίτης χώρας, κάθε διοικητική ή αστική διαδικασία για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων τους. Σε πολλά κράτη μέλη, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις έχουν το δικαίωμα να υποβάλλουν καταγγελίες εξ ονόματος των παράτυπων μεταναστών και να τους εκπροσωπούν στις εθνικές διαδικασίες³². Σπανιότερα, ο ρόλος αυτός ασκείται από οργανώσεις μεταναστών εργαζομένων³³ και δημόσιες αρχές³⁴ με αρμοδιότητες επιθεώρησης. Οι LU, MT και NL δεν έχουν ακόμη ορίσει στη νομοθεσία τους τέτοια τρίτα μέρη.

²⁸ Εκτός των EE και LT.

²⁹ BG, CY, EL και SI.

³⁰ CY, EL, PL και SE.

³¹ BE, FR, HU, MT και PL.

³² AT, CY, DE, EE, EL, FI, FR, HU, IT, LT, RO, SI και SK.

³³ CZ, FI, HU, LV και SE.

Μόνο τέσσερα κράτη μέλη³⁵ έχουν θεσπίσει ειδικούς μηχανισμούς ώστε οι παράτυποι μετανάστες να μπορούν να εισπράξουν τυχόν οφειλόμενες πληρωμές ακόμα και στις περιπτώσεις όπου αυτοί έχουν επιστρέψει ή έχουν υποχρεωθεί να επιστρέψουν (άρθρο 6 παράγραφος 4). Για παράδειγμα, το γαλλικό γραφείο μετανάστευσης και ένταξης δύναται να εκδώσει εκτελεστήρια πράξη για τη είσπραξη των οφειλόμενων χρημάτων εξ ονόματος των παράνομα απασχολούμενων μεταναστών και στη συνέχεια τη μεταφορά των χρημάτων σε αυτούς. Άλλες χώρες χρησιμοποιούν γενικές διατάξεις όσον αφορά την εκτέλεση των αποφάσεων.

Η οδηγία απαιτεί οι παράτυποι μετανάστες να έχουν «συστηματική και αντικειμενική» ενημέρωση σχετικά με τα δικαιώματά τους. Ορισμένα κράτη μέλη³⁶ δεν διαθέτουν ειδική διάταξη γι' αυτό στη νομοθεσία τους και άλλα κράτη μέλη³⁷ βασίζονται σε γενικές διοικητικές κατευθυντήριες γραμμές και στους κανόνες που αφορούν την ενημέρωση όσων υπόκεινται σε διοικητικές διαδικασίες. Στην πράξη, αυτό μπορεί να σημαίνει ότι κράτη μέλη βασίζονται σε ενημέρωση παρεχόμενη από ειδικούς δικτυακούς τόπους τους οποίους είναι απίθανο να γνωρίζουν οι παράτυποι μετανάστες ή ενδέχεται να μην έχουν πρόσβαση σε αυτούς.

Τέλος, μόνο ένας περιορισμένος αριθμός κρατών μελών³⁸ έχουν μεταφέρει ρητώς το άρθρο 6 παράγραφος 5 και το άρθρο 13 παράγραφος 4, σύμφωνα με τα οποία υποχρεούνται να χορηγούν άδειες ορισμένου χρόνου, σε συνάρτηση με τη διάρκεια των αντίστοιχων εθνικών διαδικασιών, σε υπηκόους τρίτων χωρών που εμπλέκονται σε ποινικές διαδικασίες για αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 9 παράγραφος 1 στοιχεία γ) και ε), και να ορίσουν τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορεί να παραταθεί η διάρκεια της εν λόγω άδειας, μέχρις ότου ο παράτυπος μετανάστης να έχει εισπράξει όλες τις καθυστερούμενες αμοιβές.

Γενικά, η έλλειψη ειδικών μηχανισμών σε πολλά κράτη μέλη για την αντιμετώπιση των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν οι παράτυποι μετανάστες στο πλαίσιο της πρόσβασης στη δικαιοσύνη και της επιβολής του σεβασμού των δικαιωμάτων τους μπορεί να λειτουργεί αντιπαραγωγικά για την καταπολέμηση της παράνομης απασχόλησης. Η ενθάρρυνση των καταγγελιών κατά εργοδοτών μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στις στρατηγικές των κρατών μελών για τον εντοπισμό της παράνομης απασχόλησης.

III- ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΝΟΜΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΗΣ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗΣ ΤΗΣ

III.1- Προληπτικά μέτρα: υποχρεώσεις των εργοδοτών (Άρθρο 4)

Για να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση των εργοδοτών και διευκολυνθούν οι επιθεωρήσεις, όλα τα κράτη μέλη μετέφεραν τα προληπτικά μέτρα που προβλέπονται στο άρθρο 4. Οι υπήκοοι τρίτων χωρών πρέπει να κατέχουν και να παρουσιάσουν έγκυρη άδεια ή άλλο τίτλο διαμονής πριν από την ανάληψη απασχόλησης. Οι εργοδότες πρέπει να διατηρούν, τουλάχιστον κατά τη διάρκεια της περιόδου απασχόλησης, αντίγραφο ή καταγραφή των εν λόγω εγγράφων για ενδεχόμενη περίπτωση επιθεώρησης, και οφείλουν επίσης, εντός συγκεκριμένης περιόδου, να ενημερώνουν τις αρμόδιες αρχές για την έναρξη της πρόσληψης υπηκόου τρίτης χώρας.

---

³⁴ EL, ES, FI, IT και LT.

³⁵ BE, EL και FR.

³⁶ BG, ES, IT, LV, MT, NL, SI και SK.

³⁷ BE, FI, HU και RO.

³⁸ AT, DE, EL, ES, HU, IT, LU, SE, SI και SK.

Στα περισσότερα κράτη μέλη³⁹ η εν λόγω διαδικασία πρέπει να έχει ολοκληρωθεί λίγες ημέρες πριν από την έναρξη της απασχόλησης ή πριν τη σύναψη σύμβασης⁴⁰ και το αργότερο την πρώτη ημέρα εργασίας⁴¹. Σε άλλα κράτη, η εν λόγω ενημέρωση πρέπει να γίνεται εντός περιόδου που κυμαίνεται από λίγες ημέρες⁴² έως αρκετές εβδομάδες⁴³ μετά την έναρξη της απασχόλησης. Εφόσον ολοκληρώσουν τη διαδικασία αυτή, οι εργοδότες απαλλάσσονται από την ευθύνη, εκτός εάν γνώριζαν ότι το έγγραφο που παρουσιάστηκε ήταν πλαστό.⁴⁴

Τα κράτη μέλη έκαναν περιορισμένη μόνο χρήση του δικαιώματος να εισαγάγουν απλοποιημένη διαδικασία για να κοινοποιήσουν αν ο εργοδότης είναι φυσικό πρόσωπο και η απασχόληση γίνεται για ιδιωτικούς σκοπούς (DE, IT, LU) και/ή να απαλλάξουν τους εργοδότες από την υποχρέωση κοινοποίησης όταν απασχολούν υπηκόους τρίτων χωρών που διαθέτουν το καθεστώς του επί μακρόν διαμένοντος (AT, CY και EE).

III.2- Επιθεωρήσεις (Άρθρο 14)

Σύμφωνα με το άρθρο 14, οι εθνικές νομοθεσίες απαιτούν από τις αρμόδιες εθνικές αρχές να διενεργούν επιθεωρήσεις βάσει αξιολόγησης για τον εντοπισμό των πλέον ευάλωτων τομέων, ώστε να συμβάλουν στην επιβολή της απαγόρευσης της απασχόλησης παράνομα διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών.

Για την αντιμετώπιση της παράνομης απασχόλησης και τη διασφάλιση της δυνατότητας των παράτυπων μεταναστών να ασκούν τα δικαιώματά τους απαιτούνται αποτελεσματικές και επαρκείς επιθεωρήσεις. Χωρίς κατάλληλες επιθεωρήσεις, κάθε κύρωση μπορεί να παραμείνει μια θεωρητική απειλή.

Ωστόσο, καθυστερήσεις στη διαβίβαση των εκθέσεων ελέγχου στην Επιτροπή και προβλήματα στην ποιότητα ορισμένων εκθέσεων προκαλούν ανησυχίες. Το 2012, μόνον τέσσερα κράτη μέλη (DE, FR, LV και SK) υπέβαλαν εκθέσεις σχετικά με τις επιθεωρήσεις που διενεργήθηκαν το 2011. Το 2013, μόνο εννέα κράτη μέλη (FI, FR, HU, LT, LV, PL, RO, SK και SI) υπέβαλαν τις εκθέσεις τους εγκαίρως. Ως εκ τούτου, στις 10 Οκτωβρίου 2013, η Επιτροπή απέστειλε προ-ειδοποιητικές επιστολές στα υπόλοιπα 15 κράτη μέλη προς υπενθύμιση της υποχρέωσής τους. Έκτοτε, όλα τα κράτη μέλη έχουν ανακοινώσει έκθεση.

Συνολικά, υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης της υποβολής εκθέσεων. Οι υποβληθείσες πληροφορίες είναι εν μέρει ελλιπείς, έχουν βασιστεί σε διαφορετικές μεθόδους υπολογισμού και ορισμούς και/ή απλώς δεν πληρούν τις απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων της οδηγίας. Κατά συνέπεια, οι πληροφορίες από τα αποτελέσματα των επιθεωρήσεων είναι περιορισμένες και είναι δύσκολο να εκπονηθεί μια ολοκληρωμένη επισκόπηση για την ΕΕ των επιθεωρήσεων που διενεργήθηκαν και των αποτελεσμάτων τους. Προκειμένου να διευκολυνθεί η υποβολή εκθέσεων, ήδη το 2010, η Επιτροπή είχε αποστείλει ένα υπόδειγμα υποβολής εκθέσεων στα κράτη μέλη. Αυτό επικαιροποιήθηκε πρόσφατα, ώστε να διασφαλιστεί η παροχή συγκρίσιμων στοιχείων και πληροφοριών από τα κράτη μέλη που αναμένεται να επιτρέψουν στην Επιτροπή να αξιολογήσει την αποτελεσματικότητα της εφαρμογής της οδηγίας.

³⁹ Εκτός της FI.

⁴⁰ BG, CY, ES, FR, LT, NL και RO.

⁴¹ BE, CZ, EL, IT, LV, MT και PT.

⁴² AT, EE, HU, LU, PL και SK.

⁴³ DE, SE και SI.

⁴⁴ Εκτός των BG και IT.

Ο εντοπισμός των πλέον ευάλωτων τομέων είναι σημαντικός ώστε οι επιθεωρήσεις να αποτελούν χρήσιμο εργαλείο για την καταπολέμηση της παράνομης απασχόλησης. Ενώ αρκετά κράτη μέλη (CZ, EE, LT, MT και RO) δεν αποσαφηνίζουν εάν και πώς έχουν εντοπιστεί οι πλέον ευάλωτοι τομείς, από τις εκθέσεις άλλων κρατών μελών προκύπτει ότι οι τομείς που πλήττονται περισσότερο από την παράνομη απασχόληση είναι οι ίδιοι στα περισσότερα κράτη μέλη: οικοδομές, γεωργία και φυτοκομία, οικιακές εργασίες, εστίαση και ξενοδοχειακές υπηρεσίες.

Ο πίνακας 3 παρουσιάζει τις πληροφορίες που κοινοποιούνται από τα κράτη μέλη σχετικά με τις επιθεωρήσεις που διενεργούνται σε ευάλωτους τομείς και οι οποίες συμπληρώνονται όπου χρειάζεται με επίσημα στοιχεία της Eurostat σχετικά με τον αριθμό των εργοδοτών και των εργαζομένων. Ο πίνακας καταδεικνύει ότι ο αριθμός των επιθεωρήσεων που πραγματοποιήθηκαν σε ορισμένα κράτη μέλη δεν φαίνεται να μπορεί να αποτρέψει τους εργοδότες από την πρόσληψη παράτυπων μεταναστών. Στις BG, EE, PL, RO και SE, το 2012 πραγματοποιήθηκαν επιθεωρήσεις σε ποσοστό μικρότερο του 1 % του συνόλου των εργοδοτών, έναντι, για παράδειγμα, ποσοστού 16,98 % στην AT, 17,33 % στην IT και 28,93 % στη SI⁴⁵. Τούτο υποδηλώνει ότι υπάρχουν μεγάλες διαφορές μεταξύ των κρατών μελών στις προσπάθειες εφαρμογής και μπορεί να σημαίνει ότι εργοδότες που παρανομούν έχουν περισσότερες πιθανότητες να αποφύγουν τον εντοπισμό ή τη δίωξη σε ορισμένα κράτη μέλη απ' ό, τι σε άλλα.

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ΚΑΙ ΕΠΟΜΕΝΑ ΒΗΜΑΤΑ

Έπειτα από τη μεταφορά της οδηγίας 2009/52/EK, όλα τα κράτη μέλη να απαγορεύουν την απασχόληση παράτυπων μεταναστών και επιβάλλουν οικονομικές, διοικητικές ή ποινικές κυρώσεις στους εργοδότες τους. Ωστόσο, η αυστηρότητα των κυρώσεων όπως καθορίζεται από τη νομοθεσία διαφέρει σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών. Αυτό δημιουργεί ανησυχίες ως προς το εάν οι κυρώσεις μπορούν να είναι πάντα αποτελεσματικές, αναλογικές ή αποτρεπτικές και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να αξιολογηθούν περαιτέρω.

Ορισμένα κράτη μέλη δεν έχουν ακόμη θέσει σε εφαρμογή κατά τρόπο ικανοποιητικό τα προστατευτικά στοιχεία της οδηγίας. Υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης σε όλους τους τομείς παροχής προστασίας σε παράτυπους μετανάστες, είτε πρόκειται για το δικαίωμα υποβολής αιτήσεων κατά εργοδότη και για αποτελεσματικούς μηχανισμούς υλοποίησής του, είτε για κάτι πολύ βασικό όπως η παροχή συστηματικής και αντικειμενικής ενημέρωσης σχετικά με τα δικαιώματά τους.

Ορισμένα κράτη μέλη φαίνεται να χρειάζεται να καταβάλουν σημαντικές προσπάθειες για να βελτιώσουν όχι μόνο την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις επιθεωρήσεις, αλλά και τις ίδιες τις επιθεωρήσεις και τον καθορισμό προτεραιοτήτων μέσω του συστηματικού εντοπισμού ευάλωτων τομέων. Με βάση τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν για το 2012, φαίνεται ότι χρειάζεται ακόμη να γίνουν πολλά προκειμένου να διασφαλιστεί ότι υφίσταται ένα επαρκές και αποτελεσματικό σύστημα επιθεωρήσεων. Η έλλειψη ενός τέτοιου συστήματος θέτει υπό σοβαρή αμφισβήτηση την αποτελεσματική επιβολή της απαγόρευσης της παράνομης απασχόλησης και τις προσπάθειες των κρατών μελών για μείωση των διαφορών στην επιβολή της εφαρμογής της οδηγίας.

---

⁴⁵ Ορισμένα κράτη μέλη υπέβαλαν πληροφορίες σχετικά με τις επιθεωρήσεις στους ευάλωτους τομείς, ενώ άλλα παρείχαν πληροφορίες σχετικά με τις επιθεωρήσεις σε όλους τους τομείς. Βλ. πίνακα 3 για περισσότερες πληροφορίες.

Δεδομένου ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να υποβάλουν έκθεση σχετικά με τις επιθεωρήσεις πριν από την 1η Ιουλίου κάθε έτους, η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς τα μέτρα που λαμβάνουν τα κράτη μέλη στον τομέα αυτό και εφόσον χρειαστεί θα λάβει μέτρα. Προκειμένου να ευαισθητοποιηθούν περισσότερο τα κράτη μέλη γι' αυτά και άλλα τυχόν προβλήματα που εντοπίστηκαν κατά τη μεταφορά της οδηγίας, η Επιτροπή διενεργεί διμερείς ανταλλαγές απόψεων με κάθε κράτος μέλος και θα δρομολογήσει πιλοτικές διαδικασίες της ΕΕ, όπου κρίνεται αναγκαίο.

Η Επιτροπή θα παράσχει στήριξη στα κράτη μέλη, ώστε να διασφαλιστεί ένα ικανοποιητικό επίπεδο εφαρμογής της οδηγίας σε όλη την ΕΕ. Όπως πράττει σε συνεχή βάση από την έκδοση της οδηγίας το 2009, η Επιτροπή θα καλέσει τα κράτη μέλη να συζητήσουν σε επόμενες συνεδριάσεις τη μεταφορά της νομοθεσίας στο εθνικό δίκαιο και την εφαρμογή πολλών βασικών διατάξεών της. Εφόσον χρειαστεί, θα μπορούσαν επίσης να καταρτιστούν κατευθυντήριες γραμμές για την πρακτική εφαρμογή της οδηγίας, μεταξύ άλλων, για την επιβολή των δικαιωμάτων των μεταναστών.

Προς το παρόν, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν προτείνει τροποποιήσεις της οδηγίας. Θα αξιολογήσει, με την πάροδο του χρόνου, εάν η νομοθεσία μεταφοράς είναι επαρκής για τη μείωση της παράνομης απασχόλησης και συνιστά κίνητρο για τη χρησιμοποίηση διαύλων νόμιμης μετανάστευσης προς όφελος των μεταναστών, των εργοδοτών και των κρατών μελών.

Πίνακας 1: Χρηματικές κυρώσεις

ΚΜ	Φ/Ν πρόσωπο (1)	Ποσό της χρηματικής κύρωσης			Άρθρο 5 παρά γραφος 3 ⁽²⁾	Σύγκριση με τη νομοθεσία που ίσχυε πριν από τη μεταφορά
		Ελάχιστη	Σταθερή	Μέγιστη		
Εφαρμοζόμενες κυρώσεις σε κάθε παράνομα απασχολούμενο παράτυπο μετανάστη						
AT	Φ/Ν	1 000€/ 4 000€		10 000€/ 50 000€	Ο	→
BE	Φ/Ν	300€		3 000€	Ο	Καμία προηγούμενη νομοθεσία
BG	Φ	750/1 500 BGN (383€/ 767€)		7 500/15 000 BGN (3 834€ / 7 669€)	Ο	↑
	N	3 000/6 000 BGN (1 534€/ 3 068€)		30 000/60 000 BGN (15 338€/ 30 677€)		
CY	Φ/Ν			500/ 2 000 CYP (85€/ 3 417€)	N	→
EE	Φ			1 200€	Ο	→
	N			3 200€		
EL	Φ/Ν		5 000€/ 10 000€		Ο	↑
ES	Φ/Ν	10 001€		100 000€	Ο	↑
FR	Φ/Ν	6 980€		52 350€	Ο	↑
HU	Φ/Ν		500 000 HUF (1 630€)		N	→
IT	Φ	1 950€		15 600€	Ο	↑
LT	Φ/Ν		3 000/10 000 LTL (869€/ 2 896€)	10 000/ 20 000 LTL (2 896€/ 5 792€)	Ο	→
LU	Φ/Ν		2 500€		Ο	Καμία προηγούμενη νομοθεσία
NL	Φ			11 250€	N	↑
	N			45 000€		
RO	Φ/Ν	3 000 RON (662€)		4 000 RON (883€)	Ο	↑
SE	Φ/Ν			22 200 / 44 400 SEK (2 477€ / 4 954€)	Ο	→
SI	Φ	2 000 €		5 000 €	Ο	→
	N	4 000 €		12 000 €		
Αριθμός παράτυπων μεταναστών που ελήφθη υπόψη για τον καθορισμό του προστίμου						
CZ	Φ			5 000 000 CZK (182 305€)	Ο	↑
	N	250 000 CZK (9 115€)		10 000 000 CZK (364 606€)		
DE	Φ/Ν			500 000€	Ο	→
FI	Φ/Ν	1 000€		30 000€	N	Καμία προηγούμενη νομοθεσία

LV	Φ	210€		500€	O	Καμία προηγούμενη νομοθεσία
MT	Φ/N			€11 646,87	O	→
PL	Φ/N	3 000 PLN (720€)			N	→
PT	Φ/N	2 000€		90 000€	O	→
SK	Φ/N	2 000€		200 000€	O	→

*L/N = Νομικό/Φυσικό Πρόσωπο

Άρθρο 5 παράγραφος 3 της οδηγίας 2009/52/ΕΚ: «Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν μειωμένες χρηματικές ποινές σε περίπτωση που ο εργοδότης είναι φυσικό πρόσωπο που απασχολεί παράνομα διαμένοντα υπήκοο τρίτης χώρας για ιδιωτικούς του σκοπούς, εφόσον δεν εφαρμόζονται ιδιαίτερα καταχρηστικοί όροι.»

(Συναλλαγματικές ισοτιμίες (04/04/2014) : 1BGN = 0,511281€, 1CYP = 1,70860€, 1CZK = 0,0364632€, 1HUF= 0,00326012€, 1 LTL = 0,289620€, 1 PLN = 0,240083€, 1RON = 0,224388€, 1 SEK = 0,111573€)

Πίνακας 2: Ποινικές κυρώσεις

KM	Κυρώσεις (διάρκεια της φυλάκισης και πρόστιμο κατά περίπτωση)					Σύγκριση με τη νομοθεσία που ίσχυε πριν από τη μεταφορά
	9 παράγραφος 1 στοιχείο α	9 παράγραφος 1 στοιχείο β	9 παράγραφος 1 στοιχείο γ	9 παράγραφος 1 στοιχείο δ	9 παράγραφος 1 στοιχείο ε	
AT	φυλάκιση έως 6 μήνες	φυλάκιση έως 6 μήνες ή πρόστιμο	φυλάκιση έως 2 έτη	φυλάκιση έως 2 έτη	φυλάκιση έως 6 μήνες ή πρόστιμο	↓
BE	φυλάκιση από 6 μήνες έως 3 έτη ή/και πρόστιμο από 600 € έως 6 000 €					Καμία προηγούμενη νομοθεσία
BG	φυλάκιση από 1 έως 5 έτη και πρόστιμο από 5 000 BGN (2 554 €) έως 50 000 BGN (25 564 €)	φυλάκιση έως 4 έτη και πρόστιμο από 2 000 BGN (1 022 €) έως 20 000 BGN (10 225 €)	φυλάκιση από 1 έως 5 έτη και πρόστιμο από 5 000 BGN (2 554 €) έως 50 000 BGN (25 564 €)	φυλάκιση έως 4 έτη και πρόστιμο από 2 000 BGN (1 022 €) έως 20 000 BGN (10 225 €)	φυλάκιση από 1 έως 5 έτη και πρόστιμο από 5 000 BGN (2 554 €) έως 50 000 BGN (25 564 €)	Καμία προηγούμενη νομοθεσία
CY	φυλάκιση μέχρι 5 έτη ή/και πρόστιμο που δεν υπερβαίνει τα 20 000 €					Καμία προηγούμενη νομοθεσία
CZ	φυλάκιση από έξι μήνες έως πέντε έτη			-	φυλάκιση από έξι μήνες έως πέντε έτη	→
DE	φυλάκιση έως 1 έτος ή πρόστιμο	φυλάκιση έως 1 έτος ή πρόστιμο	φυλάκιση έως 3 έτη ή πρόστιμο (σοβαρές περιπτώσεις: 6 μήνες έως 5 έτη)	φυλάκιση έως 3 έτη ή πρόστιμο	φυλάκιση έως 1 έτος ή πρόστιμο	↑
EE	πρόστιμο 30 έως 500 φορές το ημερήσιο ποσό (96 έως 1 600 €) ή φυλάκιση μέχρι 3 έτη					Καμία προηγούμενη νομοθεσία
EL	φυλάκιση τουλάχιστον 5 μηνών			φυλάκιση τουλάχιστον 6 μηνών	φυλάκιση τουλάχιστον 6 μηνών	↑
ES	-	φυλάκιση από 6 μήνες έως 6 έτη και πρόστιμο 6 έως 12 μηνών	φυλάκιση από 2 έως 5 έτη και πρόστιμο 6 έως 12 μηνών	-	-	→
FI	πρόστιμο ή φυλάκιση έως 1 έτος					→

FR	φυλάκιση έως 5 έτη και πρόστιμο έως 15 000 €					→
HU	φυλάκιση έως 2 έτη	φυλάκιση έως 2 έτη	φυλάκιση από 1 έως 5 έτη	φυλάκιση από 1 έως 5 έτη	φυλάκιση από 1 έως 5 έτη	Καμία προηγούμενη νομοθεσία
KM	Κυρώσεις (διάρκεια της φυλάκισης και πρόστιμο κατά περίπτωση)					Σύγκριση με τη νομοθεσία που ίσχυε πριν από τη μεταφορά
	9 παράγραφος 1 στοιχείο α	9 παράγραφος 1 στοιχείο β	9 παράγραφος 1 στοιχείο γ	9 παράγραφος 1 στοιχείο δ	9 παράγραφος 1 στοιχείο ε	
IT	φυλάκιση από 6 μήνες έως 3 έτη και πρόστιμο 5000 €					↑
	Αύξηση από ένα τρίτο στο ήμισυ της κύρωσης				Αύξηση από ένα τρίτο στο ήμισυ της κύρωσης	
LT	πρόστιμο ή φυλάκιση έως 2 έτη			-	πρόστιμο ή φυλάκιση έως 2 έτη	Καμία προηγούμενη νομοθεσία
LU	φυλάκιση από 8 ημέρες έως 1 έτος ή/και πρόστιμο από 2 501 έως 20 000 €					Καμία προηγούμενη νομοθεσία
LV	φυλάκιση μέχρι 3 μήνες ή πρόστιμο έως 100 ελάχιστων μηνιαίων μισθών (28 670 €)	φυλάκιση μέχρι 3 μήνες ή κοινωφελής εργασία ή πρόστιμο έως 200 ελάχιστων μηνιαίων μισθών (57 340 €)			φυλάκιση μέχρι 3 μήνες ή πρόστιμο έως 100 ελάχιστων μηνιαίων μισθών	Καμία προηγούμενη νομοθεσία
MT	Πρόστιμο έως 11.646,87 € και/ή φυλάκιση έως 2 έτη.					→
NL	φυλάκιση έως 3 έτη ή πρόστιμο έως 78 000 €	φυλάκιση έως 1 έτος ή πρόστιμο έως 78 000 €				→
PL	φυλάκιση έως 12 μήνες και πρόστιμο		φυλάκιση έως 3 έτη		φυλάκιση έως 12 μήνες και πρόστιμο	Καμία προηγούμενη νομοθεσία
PT	φυλάκιση έως 1 έτος ή πρόστιμο έως 240 ημέρες (μεγ. 120 000 €)	φυλάκιση έως 2 έτη ή πρόστιμο έως 480 ημέρες (μεγ. 240 000 €)	φυλάκιση από 1 έως 5 έτη	φυλάκιση από 2 έως 6 έτη	φυλάκιση έως 2 έτη ή πρόστιμο έως 480 ημέρες (μεγ. 240 000 €)	Καμία προηγούμενη νομοθεσία
RO	-	φυλάκιση από 1 έως 2 έτη ή πρόστιμο	-	φυλάκιση από 1 έως 2 έτη ή πρόστιμο	φυλάκιση από 1 έως 3 έτη	Καμία προηγούμενη νομοθεσία

SE	πρόστιμο ή φυλάκιση έως 1 έτος		Καμία προηγούμενη νομοθεσία
SI	φυλάκιση έως 2 έτη	φυλάκιση έως 3 έτη	Καμία προηγούμενη νομοθεσία
SK	φυλάκιση έως 2 έτη	φυλάκιση από 6 έως 3 έτη	Καμία προηγούμενη νομοθεσία

Πίνακας 3: Επιθεωρήσεις που πραγματοποιήθηκαν το 2012

KM	ΟΔΗΓΙΑ 2009/52/ΕΚ					Παρατηρήσεις
	Επιθεωρήσεις		Αποτελέσματα			
	Απόλυτες τιμές	Ως ποσοστό των εργοδοτών σε όλους τους τομείς (σε %)	Αριθμός επιθεωρήσεων κατά τις οποίες εντοπίστηκαν ΠΔΥΤΧ *	Αριθμός ΠΔΥΤΧ που εντοπίστηκαν	Ποσοστό εντοπισθέντων ΠΔΥΤΧ στον συνολικό αριθμό των εργαζομένων σε όλους τους τομείς (σε %)	
AT	32 765	16,98	2 948	4 490	0,11	Καλύπτονται όλοι οι τομείς.
BE	14 127	7,86	1 538	1 826	0,41	Καλύπτονται όλοι οι τομείς.
BG	119	0,12	1	1	0,00003	Καλύπτονται όλοι οι τομείς.
CY	5 736	38,5	/	1 340	0,35	Καλύπτονται οι ευάλωτοι τομείς.
CZ	27 914	17,45	27	46	0,00095	Καλύπτονται όλοι οι τομείς.
DE	122 577	6,91	/	/	/	Καλύπτονται οι ευάλωτοι τομείς.
EE	79	0,36	0	0	0	Καλύπτονται οι ευάλωτοι τομείς.
EL	8 704	3,35	30	49	0,00138	Καλύπτονται οι ευάλωτοι τομείς. Στοιχεία για την περίοδο 01/08/2012-31/12/2012.
ES	53 671	6,12	5 386	5 386	0,03145	Καλύπτονται όλοι οι τομείς.
FI	1 800	1,9	/	/	/	Καλύπτονται όλοι οι τομείς.
FR	1 331	/	/	621	/	Καλύπτονται οι ευάλωτοι τομείς. Δεδομένα που αφορούν τους μετανάστες που εργάζονται χωρίς άδεια εργασίας, δεν παρέχονται πληροφορίες σχετικά με το καθεστώς διαμονής τους.
HU	19 080	9,72	/	/	/	Καλύπτονται όλοι οι τομείς.
IT	243 847	17,33	/	11 499	0,05115	Καλύπτονται όλοι οι τομείς.
LT	1 453	5,38	/	0	0	Καλύπτονται όλοι οι τομείς. Στοιχεία για την περίοδο 01/08/2012 - 31/12/2012.
LV	2 648	/	/	1	0,00012	Καλύπτονται όλοι οι τομείς. Στοιχεία για την περίοδο 01/01/2012 - 01/05/2013.
LU	3 097	43,62	/	/	/	Καλύπτονται όλοι οι τομείς.
MT	3 831	53,07	70	88	0,05167	Δεδομένα που αφορούν μετανάστες που εργάζονται χωρίς άδεια εργασίας. Δεν παρέχονται πληροφορίες σχετικά με το καθεστώς διαμονής τους.
NL	11 181	/	776	1 123	/	Καλύπτονται όλοι οι τομείς. Δεν είναι διαθέσιμα τα στοιχεία της Eurostat για τον συνολικό αριθμό εργοδοτών και εργαζομένων.
PL	2 776	0,44	61	133	0,00306	Καλύπτονται όλοι οι τομείς.
PT	2 305	1,09	/	10 828	0,25	Καλύπτονται οι ευάλωτοι τομείς.
RO	916	0,82	/	22	0,00025	Καλύπτονται όλοι οι τομείς.
SE	414	0,25	/	/	/	Καλύπτονται όλοι οι τομείς.
SI	9 027	28,93	/	8	0,00088	Καλύπτονται οι ευάλωτοι τομείς.

SK	39 801	57,77	/	22	0,00095	Καλύπτονται όλοι οι τομείς. Σε τμήμα των στοιχείων δεν προσδιορίζεται το καθεστώς διαμονής.
ΠΑΥΤΧ: Παράνομα διαμένοντες υπήκοοι τρίτων χωρών						